

Comunicat de presă

Mass-media și drepturile copiilor: cum relatăm fără să dăunăm?

Fetele unor copii și detalii pozitive sau negative din viața celor mici apar frecvent în buletinele de știri de la televizor, în paginile ziarelor sau pe Internet. Unele talk-show-uri își fac rating pe istoriile despre victimele copii, iar autoritățile, care ar trebui să protejeze copiii, oferă detalii despre aceștia la prima discuție cu un jurnalist... Despre cum pot dăuna jurnaliștii copiilor, despre care relatează, au învățat participanții la trainingul „Mass-media și drepturile copilului”, organizat de Asociația Presei Independente (API), în parteneriat cu UNICEF Moldova, la 31 iulie 2021.

La training au participat 15 jurnaliști de pe ambele maluri ale Nistrului, unii cu experiență, alții începători, dar cu toții interesați de subiectele despre copii. Formatoarele **Natalia Porubin** și **Natalia Scurtul** au prezentat mai multe exemple, când jurnaliștii au publicat informații și date, care pot dăuna unor copii, care deja au fost victime ale diferitor abuzuri, inclusiv au dat denumirea localității, unde a avut loc abuzul, vârsta victimei, detalii despre familia acesteia, alte informații, care pot duce ușor la identificarea copilului și la revictimizarea lui. Pe baza acestor exemple, expertele și participanții au identificat formulări inofensive, care nu dăunează copilului.

Care sunt situațiile cu conotație negativă pentru copii, în ce constau obligațiile legale și deontologice de reflectare de către jurnaliști a unor asemenea situații, cum poate fi protejat un copil de revictimizare, în ce condiții pot fi intervievați copiii – aceste și alte subiecte au fost studiate la sesiunile teoretice, combinate cu exerciții practice în grupuri.

Fie că este vorba de copii abuzați, aflați în situații de risc sau despre olimpici, jurnaliștii trebuie să relateze responsabil. Experta Natalia Porubin care are o bogată experiență jurnalistică pe domeniul social, le-a reamintit participanților că subiectele despre copiii în situații cu conotație negativă sunt urmărite cu mult interes și compasiune de întreaga societate: „În goană după senzațional sau din neatenție, unii jurnaliști și editori publică materiale, care pot dăuna intereselor și sănătății psihologice a copilului. Cel mai mare rău, pe care îl pot face jurnaliștii unui copil abuzat, este să prezinte public detalii, care pot conduce la identificarea lui. Astfel de situații sunt echivalente cu un abuz emoțional și psihologic repetat, cu impact negativ și cu efect imediat, dar și pe termen lung. Odată identificați, acești copii pot fi expuși altor presiuni psihologice din partea colegilor de clasă, oamenilor din comunitate sau a abuzatorului”.

Formatoarele le-au reamintit participanților regulile pentru protecția drepturilor copilului, de care este absolut obligatoriu să ținem cont în activitatea jurnalistică. Astfel, suntem obligați de lege și de Codul deontologic să protejăm identitatea copilului, care se află într-o situație cu conotație negativă. Deci, **fără detalii, care pot conduce, direct sau indirect, la identificarea copilului victimă**. Jurnalistul nu trebuie să discrimineze copiii și pe părinții acestora în funcție de etnie, stare socială, dizabilitate. Nu vom indica etnia copilului sau

a părinților lui dacă ei nu fac parte din etnia majoritară, și nu vom utiliza termeni denigratori în raport cu copiii și părinții. Subiectele despre copiii în situații cu conotație negativă pot și trebuie abordate complex, în niciun caz din perspectiva senzaționalului, de asemenea, ele trebuie urmărite după publicare. „Sunt și excepții, atunci când interesul public cere ca un anumit copil să fie identificat sau cazurile când jurnalistul acționează, cu acordul părinților sau al tutorilor, în interesul copilului. Uneori însă nici părinții sau tutorii nu înțeleg că pot dăuna propriului copil, de aceea noi, jurnaliștii, trebuie să ne gândim la interesul superior al copilului, atunci când relatăm o situație de acest fel”, a explicat Natalia Porubin.

Cea de-a doua expertă, **Natalia Scurtul**, directoarea Asociației MeDiaLog din Tiraspol, a făcut o scurtă trecere în revistă a abordării tematicii drepturilor copilului în presa din regiunea transnistreană: „Aparent, în media de la noi sunt materiale despre copii, însă nu foarte multe și nici foarte detaliate. De obicei, sunt știri scurte, informative, pe când subiectele despre copii pot fi tratate mai larg în materiale de problemă, analiză etc. Sper că această instruire îi va ajuta pe jurnaliștii de pe malul stâng al Nistrului să fie mai activi și să scrie subiecte mai complexe despre drepturile copiilor. Doar respectând standardele de calitate în jurnalism, vom putea spune că ne facem munca la cel mai înalt nivel și relatăm despre copii fără să le dăunăm”.

Participanții la training recunosc că relatează despre copii mai mult sporadic, în anumite circumstanțe, iar materiale de analiză, problemă și investigații la aceste teme fac mai puține. **Tatiana Balan**, reporteră zonală Radio Moldova: „În ultima perioadă am realizat preponderent subiecte pozitive despre copii, dar se întâmplă să mediatizez și subiecte cu implicarea copiilor în situații de risc. Indiferent de subiect, este important să fim corecți cu protagoniștii și să le respectăm drepturile. Trainingul m-a ajutat să-mi „restartez” cunoștințele în domeniu și chiar să aflu lucruri noi pentru mine”.

Iulia Vlasiuc, ziarul „Добрий день” din Râbnîța: „Nu avem o anumită periodicitate de publicare a subiectelor despre copii, pornim de la cazurile despre care aflăm sau când încercăm să-i ajutăm pe oamenii care se adresează la noi. După discuțiile de la instruire mi-am dat seama că unele aspecte le ometem sau nu le considerăm atât de importante. Unui jurnalist îi este greu să calculeze daunele pe care le poate cauza protagonistului, iar analiza unor cazuri concrete ne-a ajutat să înțelegem mai bine, din experiența altora, ce greșeli nu trebuie să facem. Asta ne va ajuta să ne facem datoria mai bine și să respectăm drepturile copiilor”.

Trainingul face parte din acțiunile Programului comun al ONU „Consolidarea drepturilor omului pe ambele maluri ale Nistrului” și a fost primul dintr-un ciclu de instruire pentru sporirea capacităților jurnaliștilor și a jurnalistelor de pe ambele maluri ale Nistrului de a mediatiza etic subiecte, care vizează drepturile copilului.

Evenimentul a fost organizat de API, în parteneriat cu UNICEF Moldova, în cadrul Programului comun al ONU „Consolidarea drepturilor omului pe ambele maluri ale Nistrului”, cu suportul financiar al Suediei.